

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»
Луцький національний технічний університет
Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків)
Хмельницький національний університет
Вроцлавський економічний університет (Польща)
Державна вища школа в Освенцімі (Польща)
Пряшівський університет в Пряшеві (Словаччина)
Університет Обуди, м. Будапешт (Угорщина)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО Й ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції**

ТОМ 2

**Мукачево
14-15 травня 2015 року**

**УДК [001+37]:339.92(4)
ББК 72**

Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 травня 2015 р., Мукачєво. Том 2 / Ред.кол. : Щербан Т.Д. (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : Вид-во «Карпатська вежа», 2015. – 361 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Розглядаються актуальні питання теоретичних та емпіричних психологічних досліджень, зокрема, психологічні проблеми професійної самореалізації в умовах кризової трансформації суспільства, аналізуються європейські перспективи економічного розвитку держави, регіону, підприємства.

Видання розраховане на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною діяльністю.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова), **Гоблик В.В.** – д.е.н., доцент, **Папп В.В.** – д.е.н., доцент, **Мілашовська О.М.** – д.е.н., професор, **Товканець Г.В.** – д.пед.н., доцент, **Проскура В.Ф.** – д.е.н., професор, **Кабацій В.М.** – к.фіз.-мат.н., доцент, **Корнієнко І.О.** – к.психол.н., доцент, **Кобаль В.І.** – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 4. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Августюк М. Зв'язок видового спектру метакогнітивного моніторингу з результативністю навчальної діяльності.....	11
Алмаші С. До проблеми дослідження ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів.....	14
Алмашій І. Основні напрями формування екологічної культури молоді.....	16
Андрух І. Концептуальні підходи до побудови моделі емоційного вигорання оперативного співробітника.....	17
Арзуманян К. Особливості прояву і детермінації конфліктогенності особистості менеджера з продажу.....	19
Балецька Л. Самовизначення особистості в професійній сфері: генезис деструкцій.....	22
Барчій М. Пізнавальна активність майбутніх психологів у процесі навчання.....	24
Барчій М., Кучерява І.І. Умови формування позитивної Я – концепції особистості майбутніх практичних психологів.....	25
Барчій М., Грицовляк О.В. Розвиток професійної мотивації майбутніх вчителів.....	27
Березовська Л. До питання дослідження ризикованої поведінки особистості.....	29
Березовська Л., Нагайко Г. Методики дослідження гендерних особливостей емоційно-вольової сфери юнацького віку.....	31
Березовська Л., Пукіш А. Діагностичний інструментарій вивчення управлінського та підприємницького потенціалу студентів-менеджерів.....	33
Березовська Л., Тангел А. Теоретичні основи вивчення кар'єри особистості.....	35
Березовська Л., Попович Д. До питання вивчення емоційного вигорання особистості.....	37
Беренич М. Особливості емоційного вигорання старшокласників... ..	39
Брецько І. Прояв педагогічного контексту у психоемоційному вигоранні педагогічних працівників.....	41
Бубряк Т. Тренінг розвитку професійної самоідентичності майбутніх психологів.....	43
Варга В. Обґрунтування та зміст програми сімейної психотерапії в гештальт-терапії з дітьми аутистами.....	45
Варга В., Басараб Є.В. Особливості егоцентризму молодшого школяра.....	46

Вербицька Л. <i>Духовно-особистісна криза: проблеми переживання в юності</i>	48
Вернік О. <i>Екологічно орієнтована життєдіяльність як психологічна проблема</i>	50
Вієвська М. <i>Соціальна відповідальність викладача як необхідна умова ефективності процесу формування соціальної відповідальності майбутніх менеджерів з економіки</i>	52
Воронова О. <i>Особливості когнітивного компоненту у формуванні професійної рефлексії майбутніх вихователів</i>	54
Вятоха І. <i>Дослідження розвитку емоційних станів старших школярів під впливом музичного тембру</i>	56
Ганькулич М. <i>Особливості пам'яті та здібностей у юнацькому віці</i>	58
Герасименко Н. <i>Професійне самовизначення менеджерів: мотиваційний аспект</i>	60
Гільман А. <i>Рефлексивність як основа формування саногенного мислення студента</i>	62
Горбань Г. <i>Особливості підготовки управлінців у сучасному освітньому просторі</i>	65
Гошовська Д. <i>Психологічна специфіка формування статевої (фемінінної) ідентифікації на підлітковому етапі онтогенезу</i>	67
Гошовський Я. <i>Ревіталізація депривованої особистості: крос-культурна парадигма</i>	70
Гуменюк Г. <i>Дослідження мотиваційної палітри сучасного вченого у процесі професійного самоздійснення</i>	73
Гуртовенко Н. <i>Психологічні аспекти формування готовності до самореалізації та самовизначення під час фахової підготовки в умовах трансформації суспільства</i>	75
Дишкант О. <i>Особливості самооцінки рятувальників в залежності від їх рівня схильності до ризику</i>	77
Долинай М. <i>Психологічні особливості емпатійних чинників у процесі формування комунікативної компетентності майбутніх практичних психологів</i>	80
Дячук Н. <i>Феномен сприймання музики: психологічний та музикознавчий підходи</i>	82
Жовнер В. <i>Теоретичні підходи до психологічного забезпечення професійного здоров'я науково-педагогічних працівників</i>	84
Іванова О. <i>Розвиток смисложиттєвих орієнтацій у юнацькому віці в контексті становлення суспільства сталого розвитку</i>	86
Іващенко Я. <i>Розвиток професійно значущих особистісних якостей на уроках геометрії</i>	88
Кобаль М. <i>Особливості формування морально-психологічних засад соціального капіталу</i>	90

Комар Т. <i>Особистісна зрілість як суттєвий чинник професійної зрілості майбутнього соціального педагога</i>	93
Коновалова О. <i>Теоретичний аналіз підходів формування мотиваційної готовності в професіогенезі фахівців торговельної сфери</i>	95
Корнієнко І. <i>Окремі якісні особистісні детермінанти життєвої стратегії особистості</i>	97
Корнієнко І., Газій Н.В. <i>Особливості стратегій копінг-поведінки у підлітковому віці</i>	99
Корнієнко І., Білас Г.І. <i>Особливості копінг-поведінки жінок та чоловіків в дорослому віці</i>	101
Корольчук В., Корольчук М. <i>Детермінанти професійного стресу у менеджерів торговельного підприємства</i>	103
Корольчук В., Дроздова Ю. <i>Теоретичні основи розвитку професійного самовизначення майбутніх фахівців торговельного підприємства</i>	105
Корольчук В. <i>Адаптація іноземних студентів до освітнього середовища як психологічна проблема</i>	107
Корольчук М., Кушніренко К. <i>Аналіз комунікативної сфери діяльності спеціалістів банківської сфери</i>	109
Корчакова Н. <i>Культивування просоціальності в умовах сучасної школи</i>	111
Костик А. <i>Формування педагогічної спрямованості майбутніх учителів</i>	113
Костю С. <i>Психолого–педагогічні передумови формування свідомості сучасного студента</i>	115
Крочак Л. <i>Основи організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів в умовах євроінтеграції</i>	117
Кулаков Р. <i>Психологічні особливості професійного самовизначення старшокласників як суб'єктів майбутньої професійної діяльності</i>	119
Кулакова Л. <i>Психологічні аспекти дослідження почуття власної гідності у молодшому шкільному віці</i>	121
Кулеша-Любінець М. <i>Психолого-педагогічні особливості професійної підготовки молоді з особливими потребами у ВНЗ</i>	124
Курдибаха О. <i>Ідентифікація як механізм гендерної соціалізації підлітків</i>	126
Лагутіна Т. <i>Соціально-психологічна оцінка професійної самореалізації особистості в організації</i>	128
Литко Е. <i>Історія дослідження внутрішньо особистісних конфліктів</i>	129
Марценюк М. <i>Сімейна сумісність в контексті психологічного здоров'я сім'ї</i>	131

Марценюк М., Попович С. <i>Психологічна природа кризових станів.</i>	134
Миронець С. <i>Особливості психологічного супроводу міжнародних рятувальних операцій</i>	136
Назарук О. <i>Роль відповідальності професіонала в умовах кризової трансформації суспільства</i>	138
Олійник В. <i>Проблема реалізації культурної ідентичності особистості в постіндустріальному суспільстві</i>	141
Орос О. <i>Структура мотивації фізичного насильства серед підлітків</i>	144
Павелків Р. <i>Проблема морального розвитку особистості у психологічній науці</i>	146
Пиняшко Д. <i>Дослідження самоставлення у процесі первинної професіоналізації</i>	148
Попчук М. <i>Психологічні особливості здійснення метакогнітивного контролю в процесі засвоєння лексичного матеріалу студентами ВНЗ</i>	150
Приймук О. <i>Теоретико-методологічні особливості формування психологічних умов професійно-важливих якостей</i>	152
Процик Л. <i>Особливості впливу рівня інтелектуальної обдарованості підлітків на вибір механізмів психологічного захисту</i>	154
Ремпель Ж. <i>Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності лідера недержавної організації</i>	156
Рушак В. <i>Гендерні відмінності ціннісних орієнтацій молоді</i>	158
Савчин М. <i>Ресурсний потенціал духовної парадигми психології</i>	160
Сергеєнкова О. <i>Розвиток фахової індивідуальності особистості у контексті модернізації освітнього простору</i>	163
Сингаївська І. <i>Психологічні аспекти досягнення професійної успішності у викладацькій діяльності</i>	166
Скуловатова О. <i>Психологічний вплив на користувачів соціальних мереж з метою просування компанії</i>	168
Старик В. <i>Детермінанти розвитку професійної деформації у фахівців силових структур</i>	170
Суворова Ю. <i>Особливості опанувальної поведінки студентів різних напрямів підготовки</i>	172
Фельцан М. <i>До питання дослідження вольової сфери у підлітковому віці</i>	174
Химинець А. <i>Проблема формування навчальної мотивації старшокласників</i>	176
Чернега Н. <i>Психологічні особливості розвитку позитивного іміджу вищого навчального закладу</i>	179
Швалб Ю. <i>Економічна культура як проблема організації життєзабезпечення</i>	181

Штих І. Емпатія як компонент професійних здібностей психолога	183
Штих І., Попович Б. Психологічні чинники акцентуації характеру у підлітків.....	185
Штих І., Марушка В. Самовизначення особистості в юнацькому віці.....	186
Штих І., Олашин В. Особливості я – концепції в похилому віці.....	188
Штих І., Сьомочкін М. Здатність до емпатії як складова професійних здібностей психолога.....	189
Шусть В. Політичні цінності українського соціуму.....	191
Щербан Г. Проблема готовності до педагогічної діяльності.....	193
Щербан Т. Сугестія у процесі сприйняття навчальних текстів.....	195
Щербан Т., Шош Д. Психологічні особливості міжособистісної взаємодії в учнівському середовищі.....	197
Щербан Т., Кулешова В. Особливості розвитку пізнавальних процесів у молодших школярів.....	199
Щербан Т., Качов А. Психологічні особливості сімейних криз неприйняття дитячої інвалідності.....	200
Щербан Т., Мучичка М. Проблема дослідження емоційної стійкості у спілкуванні дошкільників з однолітками.....	202
Щотка О. Організаційні чинники суб'єктивної вітальності персоналу.....	204
Юрков О. Проблема мотивації навчальної діяльності школярів на різних вікових етапах.....	207

РОЗДІЛ 5. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Арнгольд С. Вплив факторів внутрішнього середовища на ефективність процесу управління підприємством.....	210
Білак Г. Місце і роль України у вирішенні екологічних проблем Карпатського єврорегіону.....	212
Білокін Т., Крило М., Кулик Ю. Методичні аспекти оцінки рівня соціально-економічного розвитку регіону.....	214
Бора Н. Необхідність дослідження конкурентного середовища підприємства.....	216
Бочко О. Інвестиційна привабливість земельних ресурсів.....	218
Бочко О. Вибір маркетингових інструментів для підвищення інвестиційного забезпечення регіону.....	220
Бошота Н. Державно-приватне партнерство як основний механізм інноваційного розвитку економіки.....	222
Гаврилець О. Забезпечення впровадження стратегії подолання бар'єрів входу заснованої на конкурентних перевагах підприємств..	224

Гладинець Н., Гайдош Л. Вплив грошово-кредитної та фіскальної політики на макроекономічний розвиток України.....	226
Гоблик В. Особливості прикордонної торгівлі у транскордонному регіоні між Україною та ЄС.....	228
Головачко В. Поняття інвентаризації біологічних активів.....	231
Голубка Я., Кешеля А. Особливості класифікації витрат на підприємствах сфери послуг землевпорядкування.....	234
Громова К. Роль маркетингового аналізу в діяльності підприємства.....	237
Гульпа Н. Сучасні підходи до стратегічного управління підприємством в ринкових умовах господарювання.....	239
Дегтяр О. Перспективи економічного розвитку держави та регіону європейського напрямку.....	242
Домище-Медяник А. Стратегічне управління в туристичній індустрії.....	244
Зарічна О. Сучасний стан транскордонного співробітництва.....	247
Звонар Й. Розвиток соціальних ресурсів регіону у контексті активізації транскордонного співробітництва.....	249
Зозуляк М. Особливості аналітичної оцінки управлінських рішень.....	251
Ігнатишин М. Венчурний капітал як альтернативне джерело фінансування інвестиційних ризикових проєктів.....	253
Кампов А. Проблеми конкурентоспроможності персоналу банку..	255
Кампов О. Сутність маркетингової політики комунікацій.....	257
Качала Т. Інтеграційні процеси в регіонах: нові горизонти взаємодії.....	259
Королович О. Модель ідентифікації ризику рейдерства як складова внутрішньо-фінансового контролю підприємства з іноземними інвестиціями.....	261
Кратко І. Структура шляхобудівного підприємства та її вплив на організацію обліку.....	264
Крукевич Н. Сучасний стан та проблеми тайм-менеджменту на підприємствах в Україні в умовах економічної кризи.....	266
Крупка Я., Порохнавець Я. Методи капіталізації витрат, пов'язаних з розвідкою та оцінкою природних ресурсів.....	268
Лендел О. Особливості маркетингового стратегічного планування на підприємствах туристично-рекреаційної сфери.....	270
Лизанець А. Міграційні процеси в Україні: стан та перспективи в контексті євроінтеграції.....	274
Лисенко О. Аналіз варіації показників гідної праці в контексті євроінтеграції України.....	276
Ліба Н. Концептуальні підходи до формування регіональної промислової політики.....	278

Ліба Н., Павловська Ю. <i>Управлінський облік як складова Інформаційно-аналітичного забезпечення</i>	280
Лінтур І., Ковач Х. <i>Аналіз сучасного стану ринку нетрадиційних банківських послуг України</i>	283
Максименко Д. <i>Діагностика стратегічного потенціалу підприємства</i>	285
Михальчинець Г. <i>Проблеми забезпечення прибутковості підприємств лісового господарства закарпатської області</i>	287
Михальчинець Г., Басара М. <i>Теоретичні засади бюджетного дефіциту як інструменту бюджетного регулювання</i>	289
Мікула Н. <i>Інформаційне забезпечення транскордонного співробітництва</i>	292
Мойсеєнко І., Мойсеєнко І. <i>Соціальна відповідальність як вмонтований стабілізатор державного регулювання інвестицій</i>	294
Мусаткіна В. <i>Управління процесами інформаційної євроінтеграції України</i>	296
Нестерова С., Байса К. <i>Механізм формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів на прикладі бюджету м. Мукачеве</i>	298
Паулик А. <i>Особливості розробки стратегії інноваційного розвитку регіону в умовах євроінтеграційних процесів</i>	300
Петричко М., Козик І. <i>Особливості бюджетної політики в сучасних умовах</i>	302
Підлипна Р. <i>Механізм управління соціальною безпекою</i>	305
Польовська В. <i>Розвиток рекреаційного потенціалу гірських територій в розрізі зонування регіону</i>	307
Проскура В. <i>Сучасні підходи до технології управління ресурсним забезпеченням економічної безпеки та стійкого розвитку регіону</i> ...	309
Пугачевська К. <i>Роль інновацій у формуванні конкурентних переваг України</i>	313
Рега М. <i>Стан зовнішньоекономічної діяльності на регіональному – транскордонному рівні</i>	315
Реслер М. <i>Облікова інформація в операційній компоненті фінансового менеджменту</i>	317
Роскладка А., Сагалакова Н. <i>Графічний аналіз процесу формування компромісної ціни на туристичний продукт</i>	319
Рубіш М. <i>Особливості бізнес-планування інвестиційних проектів</i> ...	321
Сахацький М., Запша Г. <i>Система маркетингової інформації аграрних підприємств: актуальність її формування та зміст</i>	324
Стегней М., Мілашовська О., Лінтур В. <i>Можливості оптимізації формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації</i>	326
Танчинець Н. <i>Особливості визначення інвестиційної привабливості підприємств в сучасних умовах господарювання</i>	328

Ткаченко Ю. Транскордонне співробітництво в сучасному геополітичному просторі України.....	331
Тягунова Н. Розвиток підприємництва в сфері послуг.....	333
Фордзюн Ю. Комфортність взуття (одягу) з огляду теорії поведінки споживача в умовах глобалізації інформаційних ресурсів.	335
Хаустова К. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства.....	337
Хвесик М., Левковська Л., Мандзик В. Особливості управління водними ресурсами в умовах децентралізації влади в Україні.....	339
Черничко Т., Черничко С. Стабільність фінансових відносин та її вплив на економічний розвиток держави.....	341
Чубірка Г. Транскордонне співробітництво та інвестиційний розвиток Закарпаття.....	343
Чучка І., Петьовка В. Стратегія міжрегіонального та транскордонного співробітництва в контексті реалізації євроінтеграційних планів України.....	346
Шевченко О. Економічний розвиток господарської системи суспільства в контексті сучасних інтеграційних процесів.....	348

ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ

Моральний розвиток особистості - досить складний і суперечливий предмет дослідження. Складність полягає в неможливості віднесення феномена морального розвитку до певної і відокремленої від інших галузі знань. Феномен моральності аналізується одночасно багатьма науками - філософією, етикою, соціологією, педагогікою, соціальною психологією, психологією особистості. Цей факт свідчить про присутність в одиничному прояві моральності закономірностей різного порядку, що і вимагає опрацювання проблеми на різних методологічних рівнях.

З точки зору філософії, моральність фіксує те загальне, що властиве всім людям, оскільки моральність - це система ціннісних орієнтацій, нормативних вимог і способів формування людини. Така область філософського знання, як етика, досліджує систему моральних категорій, визначає їх зміст, структуру, взаємозв'язок між ними, з'ясовує питання про походження і функціонування моральності в соціумі. Педагогічна наука одним із своїх завдань бачить визначення шляхів і методів морального виховання дітей. Можна сказати, що педагогіка «працює» з конкретними моральними еталонами, що зумовлені соціальним замовленням, намагаючись відтворити їх через систему виховних впливів [7].

Однак, провідну роль в розробці проблеми морального розвитку особистості покликана зіграти психологія, точніше психологічна теорія морального розвитку і його діагностики. У порівнянні з філософськими дослідженнями проблемі морального розвитку особистості в психології присвячено менше робіт. Наявні роботи, в основному, відображають різні підходи до періодизації морального розвитку (Ж. Піаже, Л. Кольберг, Б.О. Миколайович та ін.), або ж формування окремих компонентів моральності (Л.І. Божович, В.С. Мухіна, С.Г. Якобсон, Є.В. Суботський та ін.).

У вітчизняній науці терміни «моральність» і «мораль» часто вживалися як синоніми. Однак, мораль - це форма суспільної свідомості, це регуляція поведінки за допомогою строго фіксованих норм, зовнішнього психологічного примусу і контролю, групових критеріїв, громадської думки. Моральність правильніше розглядати як характеристику психологічної структури особистості. Моральність - це сфера внутрішньої свободи особистості, коли громадські та загальнолюдські вимоги збігаються з особистими мотивами, це область самодіяльності та творчості людини. Моральне становлення людини починається тоді, коли вона виявляється здатною усвідомлювати і

вирішувати моральні проблеми. Моральне життя індивіда є процесом формування і подальшого його самоствердження як особистості [3].

Психологія стикається з моральністю на рівні психологічних механізмів, законів її становлення. Моральність виступає як проблема психології особистості, механізмів саморегулювання, як проблема становлення образу-Я, зокрема, морального-Я [1]. Як об'єкт психологічного вивчення мораль проявляє себе у формах почуттів, думок, уявлень і спонукань. Можна говорити про те, що моральність - це особлива форма, в якій усвідомлюється дійсність, свого роду картина світу, основними орієнтирами в якій є категорії совісті, добра, зла, відповідальності, правдивості, справедливості.

У психології особистості усталеним є положення про системну детермінації розвитку особистості, в системі якої виділено три фактори: індивідуальні властивості людини як передумови розвитку особистості, соціально-історичний спосіб життя як джерело розвитку особистості і спільна діяльність, як підстава здійснення життя особистості в системі суспільних відносин. Мова йде не про паралельні лінії програм життя особистості, а про складні взаємодії та взаємозумовленості в ході розвитку людини. Таким чином, можна говорити також про наявність внутрішніх і зовнішніх детермінант морального розвитку особистості. Внутрішня детермінанта представлена біологічною лінією розвитку особистості, а зовнішня - соціально-психологічною.

Моральний розвиток – це, насамперед, становлення моральних якостей особистості, необхідних для її соціальної взаємодії. І навпаки, взаємодія із соціальним середовищем під керівництвом дорослих дозволяє дитині «привласнювати» соціальний досвід. Діти особливо чутливі до моральних сторін життя суспільства і окремих людей, їх взаємовідносин, на базі яких формуються багато моральних якостей особистості дитини. Свій перший громадський досвід дитина набуває в сім'ї. Г.С. Якобсон зазначає, що почуття до батьків у дітей молодшого шкільного віку - почуття цілісне, в якому проявляється тільки позитивне емоційне ставлення: батьки є взірцем спеціального або мимовільного наслідування, джерелом, звідки діти черпають знання морального характеру [6].

Отже, можна стверджувати, що моральний розвиток - це складний феномен, системно детермінований і включає в себе ряд компонентів. Моральний розвиток дитини відбувається через сприйняття і усвідомлення змісту впливів, що надходять від батьків, педагогів і оточуючих людей, через переробку цих впливів у зв'язку з особистим моральним досвідом, його поглядами і ціннісними орієнтаціями. Роль інтелекту в моральному розвитку відзначається в дослідженнях недостатньо чітко. Проте з теоретичних позицій, інтелектуальний компонент надзвичайно важливий для морального розвитку особистості.

Література

1. Асмолов А. Г. Психология личности: Принципы общепсихол. анализа / А.Г. Асмолов. - М. : Изд-во МГУ, 1990. - 367 с.
2. Божович Л.И. Избранные психологические труды: Проблемы формирования личности / Л.И. Божович // Под ред. Д. И. Фельдштейна. - М. : Между нар. пед. акад., 1995. - 209 с.
3. Дробницкий О. Г. Моральная философия. Избр. тр. / О. Г. Дробницкий // Под ред. Апресяна Р. Г. - М. : Гардарики, 2002. - 520 с.
4. Корниенко Н. А. Эмоциональные механизмы нравственного формирования личности / Н. А. Корниенко. – Новосибирск : Изд-во НГУ, 1993. - 247 с.
5. Моральные ценности и личность / Под ред. А.И. Титаренко, Б.О. Николаичева. - М. : Изд-во МГУ, 1994. - 175 с.
6. Якобсон С. Г. Психологические проблемы этического развития детей / С.Г. Якобсон. - М. : Педагогика, 1984. - 143 с.
7. Яновская М.Г. Эмоционально-ценностные технологии нравственного воспитания / М.Г. Яновская. – Киров : Изд-во ВГПУ, 1998. - 93 с.

УДК 159.922.8

Д.В. ПИНЯШКО, Л.І. БЕРЕЗОВСЬКА
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ САМОСТАВЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ПЕРВИННОЇ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ

Інтерес до вивчення самоствалення в зарубіжній та вітчизняній психології не слабшає. У зарубіжних психологічних досліджень зафіксовано розмаїття підходів до розв'язання даної проблеми. Зокрема, К. Роджерс підрозділяє самоствалення на самооцінку (оцінку себе як носія певних властивостей і чеснот) і самоприйняття (прийняття себе як унікальну індивідуальність, яка має не тільки чесноти, але й слабкі сторони і недоліки). Р. Бернс вказує на тверду переконаність у імпонуванні іншим людям, впевненість у здібності до того чи іншого виду діяльності й на почуття власної значимості. Л. Велес, Г. Марвелл – про почуття власної компетентності, прихильності й симпатії до себе.

У вітчизняній психології початком фундаментальних досліджень феномену «самоствалення» стали дослідження І.С. Кона, А.Н. Леонтьєва, С.Л. Рубінштейна, А.Г. Спіркіна, В.В. Століна та ін. І.С. Кон вважає ствалення до себе «глобальною самооцінкою особистості, яка виступає загальним знаменником, підсумковим виміром «Я», яке виражає міру прийняття себе, або – ствалення до себе, похідне від сукупності окремих самооцінок». Аналізуючи сутність само-ствалення особистості, В.В. Столін говорить про рівневу його структуру. Загальними аспектами самоствалення, на думку дослідника, є «самоповага», «аутосимпатія», «близькість – самоінтерес», які утворюють емоційний простір самоствалення і наповняють окремі його дії. Це глобальне почуття «за» або

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО Й ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В
УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

14-15 травня 2015 р.

**Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції**

Том 2

Редактор випуску: *Щербан Тетяна Дмитрівна*
Відповідальні за випуск: *Кобаль Василь Іванович*
Максютова Олена Володимирівна
Верстка: *Мороз Іван Федорович*

Оригінал-макет видання виготовлено у редакційно-видавничому відділі
Мукачівського державного університету

89600, Закарпатська обл., м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26,
тел./факс: (03131) 3-13-43, 2-11-09.
E-mail: nauka@msu.edu.ua

Здано в набір до друку 05.05.2015 р.
Формат 148/210. Папір офсетний. Друк на різнографі
Гарнітура Times New Roman
Тираж 300 прим.

Адреса видавництва:
Видавництво "Карпатська Вежа",
вул. Миру, 10, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел.: (03131) 2-20-02
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України суб'єктів
видавничої справи серія ЗТ №10 від 20.03.2001 р.